

จรรยาวิชาชีพอิจัยและแนวทางปฏิบัติ

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแนวทางให้นักวิจัยยึดถือประพฤติปฏิบัติ เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียง และฐานะของความเป็นนักวิจัยที่มีคุณภาพ รวมทั้งมีคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้เป็นที่ยอมรับของประชาคมวิจัยทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

หลักการเบื้องต้น

1. แนวทางปฏิบัตินี้เป็นแกนหรือหลักปฏิบัติสำคัญ ที่นักวิจัยในทุกศาสตร์และสาขาควรยึดถือปฏิบัติเป็นพื้นฐาน ส่วนแนวทางปฏิบัติที่เฉพาะเจาะจงและมีรายละเอียดมากขึ้น ตามที่กำหนดโดยศาสตร์แต่ละสาขานั้น ย่อมสมควรที่นักวิจัยในสาขานั้น ๆ จะศึกษาและยึดถือประพฤติปฏิบัติตามเช่นเดียวกัน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของประชาคมวิจัย
2. นักวิจัยพึงยึดมั่นและธำรงความถูกต้อง ต้องจัดทำโครงการวิจัยและดำเนินงานวิจัยที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการวิจัย ซึ่งกำหนดขึ้นใช้ในประเทศไทย รวมถึงประเทศอื่นที่นักวิจัยจะไปดำเนินงานวิจัยด้วย
3. นักวิจัยต้องแน่ใจว่า กิจกรรมใด ๆ ในการทำวิจัยที่ใช้คนหรือสัตว์เป็นหน่วยทดลอง ต้องดำเนินการโดยผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถอย่างเพียงพอ เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและน่าเชื่อถือ หน่วยงานต้นสังกัดของนักวิจัย พึงส่งเสริมและกระตุ้นจูงใจให้นักวิจัยและหน่วยงานวิจัยในสังกัด รวมทั้งผู้อื่นที่มีได้อยู่ในสังกัดแต่ทำวิจัยภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงาน ประพฤติปฏิบัติตามแนวปฏิบัตินี้ เพื่อดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานงานวิจัยของหน่วยงาน และเพื่อให้ผลงานวิจัยของหน่วยงานและนักวิจัยเป็นที่ยอมรับของประชาคมวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

นิยาม

การวิจัย (Research) หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ความจริงอย่างมีระบบ ตามระเบียบแบบแผนและวิธีการวิจัยที่เป็นที่ยอมรับในแต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ที่ตอบคำถามหรือปัญหาที่สนใจ หรือได้ข้อค้นพบใหม่ หรือแนวทางปฏิบัติใหม่ที่แก้้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนา กิจกรรมต่าง ๆ หรือเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ หรือเพื่อนำไปตั้งกฎ ทฤษฎี ที่อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างน่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับทางวิชาการและวิชาชีพของประชาคมวิจัย

กระบวนการวิจัย (Research process) หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นตอน มีระบบ ระเบียบแบบแผน และวิธีการวิจัยที่เป็นที่ยอมรับของศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ขั้นก่อนการดำเนินงานวิจัย ระหว่างการดำเนินงานวิจัย และหลังการดำเนินงานวิจัย จนถึงได้รายงานผลการวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัย และการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

จรรยาวิชาชีพอิจัย (Research code of conduct) หมายถึง ประมวลหลักความประพฤติปฏิบัติที่แสดงถึงมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standards of work performance) และความมีจริยธรรมการวิจัย (Research ethics) เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของความเป็นนักวิจัยในสาขาวิชาชีพของตน

แนวทางปฏิบัติ (Code of practice or best practice) หมายถึง แนวทางพื้นฐานในการประพฤติปฏิบัติของนักวิจัย ที่ถือเป็นแบบอย่างที่ดีที่สมควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานแห่งวิชาชีพวิจัยและจริยธรรมการวิจัย

มาตรฐานวิชาชีพวิจัย (Research professional standards) หมายถึง ลักษณะที่ดีหรือที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพวิจัยในศาสตร์และสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ถือเป็นเกณฑ์เทียบกำหนดว่าเป็นผู้มีความประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งควมมีคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้ได้รับการยอมรับจากสถาบันหรือองค์กรหรือประชาคมวิจัยว่าเป็นแบบอย่างที่ดี

จริยธรรมการวิจัย (Research ethics) หมายถึง ประมวลหลักประพฤติปฏิบัติที่ดีในการวิจัยที่นักวิจัยควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้มีความดีคุณงามความดี และมีจริยธรรมคือความถูกต้องด้วยศีลธรรม

จริยธรรมการวิจัยในคน (Research ethics involving human subjects) หมายถึง ประมวลหลักประพฤติปฏิบัติที่ดีที่นักวิจัยควรยึดถือในการวิจัยเกี่ยวกับคน เพื่อปกป้องศักดิ์ศรี สิทธิ สวัสดิภาพ ให้ความอิสระและความเป็นธรรมแก่ผู้รับการวิจัย

จริยธรรมการวิจัยในสัตว์ (Research ethics involving animal subjects) หมายถึง ประมวลหลักประพฤติปฏิบัติที่ดีที่นักวิจัยควรยึดถือในการวิจัยเกี่ยวกับสัตว์ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม มนุษยธรรม หลักวิชาการที่เหมาะสม ไม่ขัดต่อกฎหมาย และมาตรฐานการดำเนินงานวิจัยที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน

ประชาคมวิจัย (Research community) หมายถึง กลุ่มชนนักวิจัยและผู้อยู่ในวงการวิจัยไม่ว่าศาสตร์ใด ๆ ที่เข้าร่วมกันเป็นสังคม มีความสนใจ และติดต่อเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน รวมทั้งมีเจตนารมณ์ร่วมกันในการทำและพัฒนางานวิจัย เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและการวิจัย รวมทั้งนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง และอื่น ๆ ที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศและกิจการระหว่างประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

นักวิจัย (Researcher or Investigator) หมายถึง ผู้ใช้ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพดำเนินการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ และตามระเบียบแบบแผนวิธีการวิจัย ที่เป็นที่ยอมรับในแต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้คำตอบในเรื่องหรือประเด็นที่สงสัย นักวิจัยต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้วยวิธีการแห่งปัญญา ได้รับการศึกษาอบรมอย่างเพียงพอ มีอิสระในการใช้วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีจรรยาวิชาชีพวิจัยงานสำคัญที่นักวิจัยต้องรับผิดชอบคือ การออกแบบและวางแผนโครงการวิจัย รวมทั้งดำเนินงานวิจัยจนเสร็จสิ้นได้ผลงานวิจัยออกเผยแพร่สู่สาธารณะ

คณะวิจัย (Research team) หมายถึง กลุ่มนักวิจัยที่มาทำงานวิจัยร่วมกัน โดยนักวิจัยที่รับผิดชอบเป็นหัวหน้าคณะเรียกว่า “นักวิจัยหลัก” ส่วนนักวิจัยในคณะเรียกว่า “นักวิจัยร่วม”

นักวิจัยหลัก (Principal researcher or Investigator) หมายถึง ผู้เป็นหัวหน้าคณะวิจัย ที่มีบทบาทและความรับผิดชอบสำคัญในการคิดริเริ่ม ออกแบบและวางแผนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลการวิจัย และการให้ข้อเสนอแนะในรายงานผลการวิจัย รวมทั้งการบริหารโครงการวิจัยให้สัมฤทธิ์ผลตามกรอบเวลาที่กำหนดอีกด้วย

ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าชุดโครงการวิจัย (Research Program director) หมายถึง ผู้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบชุดโครงการหรือกลุ่มงานวิจัย ที่ควบคุมและกำกับโครงการวิจัยย่อย (project) ที่มีชื่อ

และวัตถุประสงค์โดยเฉพาะตั้งแต่ 2 โครงการขึ้นไป มีผู้ร่วมวิจัยแยกในแต่ละโครงการย่อย เพื่อใช้วิชาการ และทักษะวิชาชีพร่วมทำงานวิจัยตามแผนและกระบวนการวิจัย จนแต่ละโครงการสัมฤทธิ์ผลและได้ รายงานผลการวิจัยออกเผยแพร่ ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าชุดโครงการวิจัยต้องเป็นนักวิจัยหลักอย่างน้อย 1 โครงการ

ผู้จัดการหรือผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัย (Research program manager/coordinator) หมายถึง ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลชุดโครงการวิจัย ที่โครงการวิจัยในชุดมีชื่อและวัตถุประสงค์แยกและเป็นอิสระแก่กัน นักวิจัยหลักของแต่ละโครงการจะเป็นผู้รับผิดชอบทางวิชาการและการบริหารโครงการวิจัย ที่ตนเป็นหัวหน้าอยู่ ในขณะที่ผู้จัดการหรือผู้ประสานงานโครงการวิจัย จะรับผิดชอบทางการบริหาร และเป็นที่ปรึกษาแก่โครงการวิจัยต่าง ๆ ในชุดโครงการวิจัย ทำให้โครงการวิจัยทุกโครงการสัมฤทธิ์ผล และ ได้รายงานผลการวิจัยเพื่อเผยแพร่ภายในกรอบเวลาที่กำหนด ผู้จัดการหรือผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัย อาจเป็นหรือไม่เป็นนักวิจัยหลักที่รับผิดชอบโครงการวิจัยใดในชุดโครงการก็ได้ หรือจะมีส่วนร่วมวิจัยในโครงการวิจัยใดหรือไม่ก็ได้

นักวิจัยที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยง (Mentor) หมายถึง นักวิจัยที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถเฉพาะทางสูง มีภาระหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการและระเบียบวิธีวิจัยแก่นักวิจัยรุ่นใหม่

นักวิจัยที่ปรึกษาของนักศึกษา (Advisor) หมายถึง นักวิจัยที่ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของนักศึกษา ในการทำวิจัย (หรือในสถาบันการศึกษาเรียกว่า “อาจารย์ที่ปรึกษา”) โดยนักศึกษาเป็นผู้คิดและวางแผน การวิจัย ดำเนินงานวิจัย วิเคราะห์และเขียนรายงานผล รวมทั้งข้อเสนอแนะในการวิจัย ขณะที่นักวิจัยที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ สอนงาน สนับสนุน และกำกับดูแลให้การวิจัยดำเนินไปจนสัมฤทธิ์ผล

ผู้ช่วยงานวิจัย (Research support staff) หมายถึง ผู้ที่รับผิดชอบทำงานในโครงการวิจัยใน ส่วนที่ได้รับมอบหมาย ได้แก่ ผู้ช่วยวิจัย (research assistant) เจ้าหน้าที่ทางเทคนิค นักศึกษาที่รับจ้าง ทำงานในโครงการวิจัย และบุคคลอื่นที่มีใช่นักวิจัย แต่ทำหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในด้าน ต่าง ๆ เช่น สัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล แจกแจงและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทาง สถิติ ช่วยงานธุรการและบริหารจัดการโครงการวิจัย เป็นต้น เพื่อทำให้งานดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย ไม่ติดขัด จนโครงการวิจัยสัมฤทธิ์ผล

ผู้รับการวิจัย (Participant/respondent/subject/target audience/sample) หมายถึง บุคคล ผู้เป็นอาสาสมัครหรือยอมตนเข้ารับการวิจัยในโครงการวิจัยที่เกี่ยวกับคน

ผู้ประเมิน (Reviewer) หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้เป็นผู้ประเมินประเภทใด ประเภทหนึ่ง หรือทั้งสองประเภท ดังนี้ (1) ผู้ประเมินข้อเสนอโครงการ (Project proposal) ที่ขอรับทุน สนับสนุนจากแหล่งทุนวิจัย กับ (2) ผู้ประเมินบทความหรือรายงานวิจัย (Research article) ที่จะตีพิมพ์ ในวารสารทางวิชาการ

บรรณาธิการ (Editor) หมายถึง ผู้ทำหน้าที่คัดกรองและตรวจสอบบทความหรือรายงานวิจัย ที่จะตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร ซึ่งโดยทั่วไปบรรณาธิการจะแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะตรง ตามสาขาของเรื่องในบทความวิจัย ให้เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทำหน้าที่ประเมิน (Peer review) แล้วรายงานผลการประเมินเป็นลายลักษณ์อักษรให้บรรณาธิการทราบ เพื่อพิจารณาตัดสินใจต่อไป ขอบข่าย ความรับผิดชอบของบรรณาธิการให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยวารสารนั้น

หน่วยงานต้นสังกัดของนักวิจัย (Responsible agency/ organization) หมายถึง หน่วยงานหรือสถาบัน หรือองค์กรที่มีการวิจัยด้านต่าง ๆ และเป็นทั้งที่ซึ่งนักวิจัยและคณะผู้วิจัยสังกัด หรือปฏิบัติหน้าที่อยู่ หรือดำเนินงานวิจัยภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานอยู่ ในช่วงที่มีการดำเนินงานวิจัยนั้นจนเสร็จสิ้นโครงการ

แหล่งทุนหรือผู้ให้ทุนวิจัย (Funding source or donor) หมายถึง หน่วยงาน หรือองค์กร หรือบุคคลผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการวิจัย ซึ่งมีหน้าที่ในการคัดเลือกข้อเสนอโครงการวิจัย และอนุมัติโครงการวิจัย รวมทั้งกำหนดข้อปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อประกันความมีมาตรฐานในการดำเนินงานวิจัยอย่างถูกต้อง และมีการประพฤติปฏิบัติที่ไม่ขัดต่อจรรยาวิชาชีพวิจัยที่กำหนดไว้ รวมทั้งควบคุมและกำกับเพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามข้อตกลง หรือสัญญาที่ได้มีการลงนามให้ความเห็นชอบร่วมกันแล้วนั้นด้วย นอกจากนี้ยังรวมถึงการควบคุมการใช้งบประมาณสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการวิจัยเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลง และการส่งรายงานการวิจัยตามกรอบเวลาที่กำหนด

ข้อตกลงหรือสัญญา (Contract) หมายถึง ข้อตกลงที่ทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งระบุวันที่และลงนามโดยผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป เช่น แหล่งทุนกับนักวิจัยหรือหัวหน้าคณะวิจัย แหล่งทุนกับหน่วยงานต้นสังกัดของนักวิจัยหรือหัวหน้าคณะวิจัย แหล่งทุนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโครงการวิจัย เป็นต้น เพื่อทำความตกลงในรายละเอียดการมอบหมายหน้าที่ การแจกแจงงาน และความรับผิดชอบ และหากเหมาะสมอาจจะบวข้อตกลงทางการเงินด้วยข้อเสนอโครงการวิจัยอาจใช้เป็นพื้นฐานของสัญญาได้

ข้อเสนอโครงการวิจัย (Research proposal or Protocol) หมายถึง เอกสารซึ่งนักวิจัยได้จัดทำขึ้นก่อนที่จะทำวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบว่า จะทำวิจัยเรื่องอะไร ด้วยวัตถุประสงค์อะไร และจะอย่างไรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ข้อเสนอโครงการวิจัยจะใช้เป็นหลักฐานขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนด้วย โครงสร้างของข้อเสนอโครงการมักเป็นไปตามความต้องการหรือที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัดของนักวิจัยหรือแหล่งทุน โดยทั่วไปประกอบด้วยชื่อเรื่อง หลักการและเหตุผล (ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย) วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ กรอบแนวคิดของการวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น นิยามศัพท์ เอกสารอ้างอิง ประวัติของผู้วิจัยและรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็น

การเก็บรักษาข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับการวิจัย (Management of research data and materials) หมายถึง การเก็บรักษาข้อมูล หลักฐาน และเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัย เช่น ข้อมูลดิบ แผนการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาวิจัย ข้อมูลการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรต่าง ๆ เป็นต้น ให้เป็นระบบระเบียบ อยู่ในสภาพดี ปลอดภัย ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยหน่วยงานต้นสังกัดของนักวิจัย แหล่งทุนวิจัย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือตามระยะเวลาที่เหมาะสมกับประเภทของข้อมูล ทั้งนี้เพื่อความโปร่งใส สะดวกในการค้นหา และความพร้อมให้ตรวจสอบหากมีการร้องขอ

ความเป็นผู้นิพนธ์ (Authorship) หมายถึง การเป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการผลิตผลงานทางปัญญา ไม่ว่าจะเป็นด้านแนวคิด การออกแบบวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ การร่างรายงานผลการวิจัย (ทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน) การตรวจแก้และปรับปรุงร่างรายงานผลการวิจัย ผู้มีส่วนร่วมเหล่านี้ ถือว่ามีคุณสมบัติในความเป็นผู้นิพนธ์บทความหรือรายงานผลการวิจัย แต่ไม่รวมถึงหัวหน้าหน่วยงาน ผู้ให้คำปรึกษาทั่วไปในการวิจัย ผู้ช่วยหาทุน ผู้ชี้แนะหรือช่วยให้เข้าถึงแหล่งข้อมูล ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้รวบรวมเอกสารอ้างอิง ผู้ช่วยวิจัย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย หรือผู้รับการวิจัย บุคคลหรือองค์กรที่ช่วยให้ได้รับความสะดวก และผู้ช่วยงานธุรการต่าง ๆ บุคคลและ

องค์กรเหล่านี้สมควรได้รับเกียรติในการเป็นผู้มีส่วนสนับสนุนในการสร้างผลงานวิจัย ด้วยการระบุชื่อไว้ในกิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)

บทความหรือรายงานวิจัยต้องไม่มีการละเมิดสิทธิความเป็นผู้นิพนธ์ คือต้องใส่ชื่อผู้มีส่วนร่วมในการผลิตผลงานวิจัยให้ครบถ้วน ไม่เพิ่มเติมชื่อผู้ที่มีได้มีคุณสมบัติเป็นผู้นิพนธ์ (Guest or honorary และ planned authorship) เข้าไป (โดยเจ้าตัวอาจทราบหรือไม่ทราบ) หรือไม่ใส่ชื่อผู้สมควรเป็นผู้นิพนธ์ไว้ด้วย (denial of authorship) หรือใส่ชื่อผู้ไม่สมควรเป็นผู้นิพนธ์แทนตัวนักวิจัยเอง (relinquished authorship) หรือระบุชื่อนักวิจัยเป็นผู้นิพนธ์ทั้ง ๆ ที่ผู้อื่นเป็นผู้เขียนผลงานให้ (ดังที่เรียกว่า “ความเป็นผู้นิพนธ์แฝง” ghost authorship)

ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) หมายถึง ผลงานอันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ได้แก่ งานอันเข้าลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ การประดิษฐ์ทั้งที่ขอรับสิทธิบัตรได้และไม่ได้ องค์ความรู้ ข้อมูลทางด้านเทคนิค ลิขสิทธิ์ แบบผลิตภัณฑ์ เครื่องหมายการค้า แบบผังภูมิของวงจรรวมความลับทางการค้า พันธุ์พืชใหม่ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการวิจัย

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of interest) หมายถึง การมีความขัดแย้งกันในเรื่องของผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือผลประโยชน์ระหว่างผู้ร่วมในคณะวิจัย หรือผลประโยชน์ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย หรือการที่มีบุคคลใดก็ตามได้รับผลประโยชน์จากโครงการวิจัยแล้วยังได้รับผลประโยชน์จากงานอื่นที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินการวิจัย และรายงานการวิจัยอีกด้วย จึงถือว่าเป็นผลประโยชน์ซ้อนที่บุคคลนั้นไม่สมควรจะได้รับ เพราะอาจถูกพิจารณาว่าทำให้เกิดอคติหรือความลำเอียง ทำให้วัตถุประสงค์ของการวิจัยเบี่ยงเบนไปจากที่กำหนดไว้เดิม หรือทำให้เป็นการขัดขวางต่อการดำเนินงานวิจัยให้เป็นไปตามแผนและวัตถุประสงค์ หรือทำให้เกิดการกระทบกระทั่งกันระหว่างบุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง อันเป็นผลทำให้เกิดความล่าช้าหรือความล่าช้าในการดำเนินงานวิจัยและรายงานการวิจัย รวมทั้งกระทบต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การประพฤติผิดจรรยาวิชาชีพวิจัย (Misconduct) หมายถึง การกระทำผิด หรือการละเมิดฝ่าฝืน หรือการประพฤติปฏิบัติที่ขัดต่อหลักความประพฤติอันเหมาะสม ที่ผู้ประกอบวิชาชีพวิจัยพึงยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของประชาคมวิจัย

การคัดลอกผลงาน หรือแอบอ้างความคิดเห็นของผู้อื่นมาเป็นของตน หรือการลอกเลียนวรรณกรรม (Plagiarism) หมายถึง การนำแนวคิด งานหรือผลงานของผู้อื่นไปใช้เสมือนว่าเป็นของตน โดยไม่มีการอ้างอิงถึงแหล่งที่มาหรือให้เกียรติเจ้าของเดิม หรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้ชัดเจน ทำให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดว่าเป็นของตน

การคัดลอกผลงานของตนเอง (Self-plagiarism) หมายถึง การคัดลอกหรือนำผลงานที่เหมือนเดิมหรือเกือบเหมือนเดิมของตนเองกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีการอ้างอิงถึงผลงานเดิมของตนนั้น ทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากความถูกต้องเป็นจริง และอาจเกิดความสับสนในการอ้างอิงได้

การปลอมแปลงข้อมูล (Falsification) หมายถึง การปกปิด บิดเบือน หรือทำให้ผิดไปจากความจริง โดยการตัดทอน หรือเพิ่มเติม หรือดัดแปลง ปُرุงแต่งแก้ไขข้อมูล ข้อความ หรือการปฏิบัติอื่นใดในกระบวนการวิจัยและรายงานข้อค้นพบจากการวิจัย เพื่อให้เป็นไปตามข้อสรุปที่นักวิจัยต้องการ

การสร้างข้อมูลเท็จหรือการเสกสรรปั้นแต่ง (Fabrication) หมายถึง การสร้างข้อมูลเท็จ การจงใจปั้นแต่งข้อมูลทำให้ผิดไปจากความเป็นจริงที่พบจากการวิจัย การหลีกเลียงที่จะนำเสนอเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง

จรรยาวิชาชีพของนักวิจัย และแนวทางปฏิบัติ

1. นักวิจัยพึงจริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป

นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีใจเปิดกว้างทางความคิด ปราศจากอคติ มีความยุติธรรม และมีความประพฤติอันดีงามสมควรแก่ตำแหน่งหน้าที่

แนวทางปฏิบัติ

1.1 นักวิจัยต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

- 1.1.1 มีความซื่อสัตย์ในทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย ตั้งแต่ก่อนการดำเนินงานวิจัย ระหว่างการดำเนินงานวิจัย และหลังการดำเนินงานวิจัย รวมถึงการเผยแพร่ ผลงานวิจัย และการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์
- 1.1.2 ให้เกียรติผู้อื่น โดยการอ้างถึงบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลหรือแหล่งที่มาของข้อมูล ความคิดเห็น ผลงาน และถ้อยคำที่นำมาใช้ในงานวิจัยอย่างถูกต้อง ชัดเจน และครบถ้วน
- 1.1.3 ไม่ระบุชื่อหัวหน้าหน่วยงานหรือบุคคลใดเป็นที่ปรึกษา หรือผู้ร่วมโครงการวิจัย โดยไม่ได้รับคำยินยอมจากบุคคลนั้นก่อน
- 1.1.4 เสนอข้อมูลและแนวคิดโดยสุจริต เปิดเผย และตรงไปตรงมา ในข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุน
- 1.1.5 ไม่ขอรับทุนซ้ำซ้อน เว้นแต่จะได้รับคำยินยอมจากแหล่งทุนให้กระทำได้ และ ต้องแจ้งให้แหล่งทุนทราบด้วย
- 1.1.6 ไม่จงใจเปลี่ยนแปลงรายละเอียดปลีกย่อยในข้อเสนอโครงการวิจัยให้แตกต่างกัน โดยหวังให้เข้าใจว่าเป็นคนละโครงการกัน เพื่อยื่นขอทุนวิจัยจากหลายแห่ง
- 1.1.7 ไม่จ้างวานให้ผู้อื่นทำวิจัยให้ แล้วระบุชื่อตนเองเป็นผู้ทำวิจัยและผู้นิพนธ์
- 1.1.8 ไม่สร้างผลงานวิจัยอันเป็นเท็จ โดยใช้ข้อมูลที่ไม่ได้เก็บรวบรวมมาจริง และ วิเคราะห์สรุปผลให้เป็นไปตามความประสงค์
- 1.1.9 ไม่ใส่ชื่อบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัย โดยหวังใช้ตำแหน่งหรือชื่อเสียง ของบุคคลนั้น เพื่อเพิ่มโอกาสให้ได้รับทุนวิจัย หรือเพื่อจูงใจให้สำนักพิมพ์หรือวารสารตีพิมพ์บทความหรือรายงานวิจัย

1.2 นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบ

- 1.2.1 ปฏิบัติตามพันธกรณีหรือข้อตกลงในสัญญาที่ได้ลงนามไว้แก่แหล่งทุนและหน่วยงานต้นสังกัด
- 1.2.2 ไม่ละทิ้งหรือยกเลิกการดำเนินงานวิจัยโดยไม่มีเหตุผลอันควร
- 1.2.3 มีความรับผิดชอบในผลงานวิจัย โดยคำนึงถึงประโยชน์ทางวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งผลที่จะเกิดแก่สังคมเป็นหลักไม่ใช่ผลงานวิจัยไปในทางที่ไม่ถูกต้อง เช่น การทำลายผู้อื่น และบิดเบือนความจริง เป็นต้น

1.3 นักวิจัยต้องมีความใจเปิดกว้างทางความคิด

- 1.3.1 ยินดีรับฟังข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น ข้อติติง และคำวิจารณ์เชิงวิชาการจากเพื่อนร่วมงานและผู้อื่น ด้วยใจที่เป็นกลาง
- 1.3.2 แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจัยผลงานของผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ ปราศจากอคติ มีเหตุผลตามมาตรฐานทางวิชาการ และไม่ลบหลู่นักวิจัยอื่น

1.4 นักวิจัยต้องมีความยุติธรรม

- 1.4.1 มีความเป็นธรรมในการให้นำหน้าความรับผิดชอบในระหว่างผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับ
เนื้องาน การกำหนดชื่อเรื่อง และจำนวนบทความวิชาการที่จะตีพิมพ์ รวมทั้ง
สิทธิที่จะได้รับในความเป็นผู้นิพนธ์ร่วมในผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ โดยมีการตกลง
ที่ชอบด้วยเหตุผล และยอมรับกันในคณะวิจัย
- 1.4.2 มีความโปร่งใสในการแบ่งค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยในระหว่างผู้ร่วมวิจัย จัดสรรวัสดุ
ครุภัณฑ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยสามารถ
ทำวิจัยในส่วนที่แต่ละคนรับผิดชอบได้จนสำเร็จ จัดสรรค่าตอบแทน สิทธิหรือ
ผลประโยชน์ที่ได้ (ถ้ามี) ให้ผู้ร่วมวิจัยอย่างเที่ยงธรรมและเป็นที่ยอมรับด้วย
เหตุและผล
- 1.4.3 ไม่นำส่วนหนึ่งส่วนใดของการวิจัยที่ได้ตกลงและดำเนินงานร่วมกันในคณะวิจัย
เช่น ข้อมูลหรือตัวอย่างที่ศึกษา กระบวนการวิจัย หรือผลลัพธ์ เป็นต้น ไปใช้
ประโยชน์ในประเด็นอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน อาทิ ขอบทุนวิจัยจาก
แหล่งทุนอื่น ตีพิมพ์รายงานวิจัยโดยระบุเฉพาะชื่อตนเป็นผู้นิพนธ์ จดสิทธิบัตร
โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะวิจัย และหัวหน้าโครงการวิจัย

1.5 นักวิจัยต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมวิจัย

- 1.5.1 ประพฤติตนเป็นคนดีมีคุณธรรม สมควรแก่ตำแหน่งหน้าที่
- 1.5.2 เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักวิจัยอื่น ๆ ในการคิด ค้นคว้า หาเหตุผลในการทำวิจัย
เพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการ วิชาชีพการ
วิจัยและพัฒนา
- 1.5.3 คงไว้ซึ่งความถูกต้องและเที่ยงธรรม ไม่ประนีประนอมจนทำให้ผลงานวิจัยด้อย
คุณค่า
- 1.5.4 พัฒนาบทบาทของตนให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้ผู้ร่วมวิจัยในคณะ
และนักวิจัยอื่น ๆ พัฒนาความรู้ความสามารถในการวิจัย ให้มีคุณภาพและเกิด
ประโยชน์ในการสร้างสรรค์ความรู้ชี้แนะและแก้ปัญหา รวมทั้งพัฒนาสังคมและ
ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
- 1.5.5 กระตุนจูงใจให้ผู้ร่วมวิจัยในโครงการปฏิบัติตามและรักษาไว้ซึ่งจรรยาวิชาชีพวิจัย

2. นักวิจัยพึงทำวิจัยอย่างเต็มความสามารถด้วยความเสียสละ ขยัน และอดทน

นักวิจัยต้องทุ่มเททำวิจัยอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความขยันและอดทน อุทิศเวลาเพื่อ
การวิจัยอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ เพื่อให้งานวิจัยสำเร็จตามวัตถุประสงค์ภายในกรอบเวลาที่กำหนด

แนวทางปฏิบัติ

- 2.1 ทุ่มเทความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย เพื่อให้
งานวิจัยก้าวหน้า ได้ผลงานที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของประชาคมวิจัย
- 2.2 อุทิศเวลาเพื่อการวิจัยอย่างต่อเนื่องเพียงพอ และด้วยความขยันและอดทน เพื่อให้งานวิจัย
สำเร็จตามวัตถุประสงค์ภายในกรอบเวลาที่กำหนด
- 2.3 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยินดีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างความเข้าใจในงานวิจัยกับผู้ร่วมงาน
และนักวิจัยอื่น ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่งานวิจัย และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
ให้ผลงานวิจัยเกิดประโยชน์ทางวิชาการ วิชาชีพ และสังคมมากยิ่งขึ้น

3. นักวิจัยต้องมีอิสระทางวิชาการ โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย

นักวิจัยต้องมีอิสระทางความคิด ไม่ยอมสูญเสียเสรีภาพทางวิชาการ ต้องนำเสนอผลงานวิจัยตามความเป็นจริง และเสนอแนะอย่างตรงไปตรงมา โดยปราศจากอคติ

แนวทางปฏิบัติ

- 3.1 มีอิสระทางความคิด และเสรีภาพทางวิชาการในการทำงานวิจัย เพื่อรักษามาตรฐานวิชาการ วิชาชีพ และจริยธรรม รวมทั้งเกียรติคุณของนักวิจัย
- 3.2 ไม่ยอมให้ผลประโยชน์ทางการเงิน และผลประโยชน์ทับซ้อนอื่นใด มาทำให้สูญเสียเสรีภาพทางวิชาการ หรือมาทำให้การดำเนินงานวิจัย และการรายงานผลการวิจัยเบี่ยงเบนหรือผิดไปจากความเป็นจริง
- 3.3 รายงานข้อค้นพบจากการวิจัยตามความเป็นจริง และเสนอแนะด้วยแนวคิดที่เปิดเผยตรงไปตรงมา และปราศจากอคติ
- 3.4 ไม่เผยแพร่ผลงานวิจัยโดยขยายผลเกินความเป็นจริง และต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดตามมา จากการนำเสนอรายงานการวิจัยสู่สาธารณชนด้วย

4. นักวิจัยต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ พืช สังคม ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม

นักวิจัยต้องทำวิจัยด้วยจิตสำนึกว่า จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อสิ่งที่ศึกษา ไม่ว่าจะเป็สิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต ต้องดำเนินการวิจัยอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง และเป็ย้มด้วยคุณธรรม ในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ พืช สังคม ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม

แนวทางปฏิบัติ

- 4.1 พึงตระหนักว่า การใช้คนหรือสัตว์เป็นหน่วยทดลอง ต้องกระทำในกรณีที่ไม่มืทางเลือกอื่นเท่านั้น
- 4.2 ดำเนินงานวิจัยด้วยสติปัญญา ความรอบคอบ ระมัด ระวัง และเป็ย้มด้วยคุณธรรมในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับคน สัตว์ พืช สังคม ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม โดยต้องป้องกันอันตรายหรือความเสียหายในทุกขั้นตอน และทุกระยะของการวิจัย และต้องรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดแก่สิ่งที่ศึกษา รวมทั้งที่จะเกิดแก่ตนเองด้วย
- 4.3 มีมาตรการในการดูแล จัดเก็บ รักษาสิ่งที่ใช้ในการศึกษาหรือทดลอง และป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรค แมลง การแพร่กระจายของพืชหรือสิ่งมีชีวิตอื่นที่ถูกดัดแปลงทางพันธุกรรม มลพิษ และอื่น ๆ รวมทั้งมีมาตรการในการกำจัดมลพิษของเสีย และสิ่งที้อาจเป็นอันตรายใดๆ อันเป็นผลมาจากการ ศึกษาหรือทดลอง เพื่อมิให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อคน สัตว์ พืช สังคม ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จรรยาวิชาชีพในการทำวิจัย และแนวทางปฏิบัติ

1. ก่อนการดำเนินงานวิจัย

นักวิจัยควรเขียนโครงการวิจัยในสาขาที่ตนถนัด และมีความรู้ความสามารถเพียงพอ ต้องให้เกียรติและอ้างถึงนักวิชาการหรือแหล่งข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย ปฏิบัติ

ให้เป็นไปตามมาตรฐานจริยธรรมการวิจัยในคนหรือในสัตว์ มีความโปร่งใสในการเสนอโครงการเพื่อขอรับทุนวิจัย ต้องศึกษาข้อตกลงหรือสัญญาโครงการวิจัยอย่างรอบคอบและถี่ถ้วน รวมทั้งแจ้งให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบก่อนที่จะลงนามในข้อตกลงหรือสัญญา เพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกันระหว่างนักวิจัย หน่วยงานต้นสังกัด และแหล่งทุนวิจัย

แนวทางปฏิบัติ

- 1.1 ไตร่ตรองหาหัวข้อวิจัยด้วยความรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเสริมสร้างองค์ความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการ การแก้ปัญหา และประโยชน์สุขของสังคมและประเทศชาติ
- 1.2 มีความเป็นกลางทางวิชาการ และไม่ดำเนินการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์ในการโจมตี หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย
- 1.3 ศึกษาระเบียบ กฎเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของหน่วยงานต้นสังกัด และที่เกี่ยวกับการให้ทุนวิจัยของแหล่งทุนอย่างละเอียดรอบคอบ ก่อนนำเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนสนับสนุน เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต
- 1.4 เขียนโครงการวิจัยในสาขาที่ตนถนัด มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และศักยภาพเพียงพอที่จะทำวิจัยให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และได้มาตรฐานทั้งทางวิชาการ และการวิจัย
- 1.5 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำวิจัยอย่างพอเพียง ก่อนลงมือเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย
- 1.6 ให้เกียรติและอ้างอิงนักวิชาการเจ้าของข้อมูล หรือแหล่งที่มาของข้อมูล แนวคิด ผลงาน และถ้อยคำที่นำมาใช้ในการเขียนโครงการวิจัย ต้องไม่แอบอ้าง หรือสร้างข้อมูลเท็จ หรือปลอมแปลงข้อมูล หรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน หรือกระทำการใด ๆ ที่ทำให้แหล่งทุนเกิดความเข้าใจผิดไปจากความเป็นจริง
- 1.7 ออกแบบและวางแผนการวิจัยหรือทดลองอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และระเบียบวิธีการวิจัยที่เป็นที่ยอมรับของศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย
- 1.8 ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานจริยธรรมการวิจัยในคน โดยต้องเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคน ให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน (หรือในชื่อเรียกอย่างอื่น) ของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อรับรองหรือให้ความเห็นชอบก่อนยื่นเสนอต่อแหล่งทุนวิจัย
- 1.9 ขอรับคำยินยอมจากผู้รับการวิจัย หรือผู้แทนโดยชอบธรรมที่สามารถปกป้องผลประโยชน์ของผู้รับการวิจัยได้ เช่น บิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติ หน่วยงานที่ดูแล เป็นต้น ก่อนเริ่มดำเนินงานวิจัย ทั้งนี้การวิจัยต้องเปิดโอกาสให้ผู้รับการวิจัยมีอิสระในการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ตามต้องการ
- 1.10 ตระหนักถึงผลการวิจัยที่แม่นยำ โดยใช้สัตว์ทดลองจำนวนน้อยที่สุด ทั้งนี้ต้องเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในสัตว์ (หรือในชื่อเรียกอย่างอื่น) ของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อรับรองหรือให้ความเห็นชอบก่อนยื่นเสนอต่อแหล่งทุนวิจัย
- 1.11 ขออนุญาตเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย ให้ได้รับคำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนใช้ทรัพย์สินทางปัญญานั้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า หรือทดลอง

- 1.12 ระบุสถานที่ที่จะดำเนินการวิจัยอย่างชัดเจน โดยเฉพาะงานวิจัยที่ต้องใช้คนหรือสัตว์ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
- 1.13 ระบุช่วงเวลาในการทำวิจัยในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการวิจัย และระยะเวลาทั้งหมดที่จะใช้ในการทำวิจัยอย่างชัดเจน
- 1.14 มีความโปร่งใสในการเสนอโครงการเพื่อขอรับทุนวิจัย ไม่ปิดบังหรืออำพรางวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการวิจัย และต้องเสนอข้อมูลและแนวคิดอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมาในข้อเสนอโครงการวิจัย
- 1.15 ศึกษาและทำความเข้าใจข้อตกลงหรือสัญญาโครงการวิจัยอย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ว่าไม่ขัดกับมาตรฐานทางวิชาการและจรรยาวิชาชีพวิจัย รวมทั้งอยู่ในวิสัยและความสามารถที่นักวิจัยจะกระทำให้สำเร็จได้ โดยมีอิสระทางความคิดก่อนที่จะมีการลงนามในข้อตกลงหรือสัญญากับแหล่งทุนวิจัย
- 1.16 แจ้งให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบก่อนที่จะลงนามในข้อตกลงหรือสัญญา ให้เป็นที่เข้าใจตรงกันระหว่างนักวิจัย หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ให้ทุน เกี่ยวกับเงื่อนไขและข้อปฏิบัติต่าง ๆ ในข้อตกลงหรือสัญญา เพื่อให้แต่ละฝ่ายยึดถือปฏิบัติตามและปกป้องสิทธิประโยชน์ของตน รวมทั้งดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบของหน่วยงานว่าด้วยการวิจัย

2. ระหว่างการดำเนินงานวิจัย

นักวิจัยต้องแน่ใจว่า เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล มีความถูกต้องตามหลักวิชาการและระเบียบวิธีวิจัย เป็นที่ยอมรับของศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัยนั้น ต้องปฏิบัติต่อคนและสัตว์ที่ใช้ในการศึกษาหรือทดลองด้วยความเมตตา เก็บรักษาข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับกรวิจัยอย่างเป็นระบบระเบียบและปลอดภัย พร้อมรับการตรวจสอบทุกระยะของการดำเนินงานวิจัย ต้องดำเนินงานวิจัยตามข้อตกลงในสัญญาอย่างเคร่งครัด และรายงานความก้าวหน้าตามกรอบเวลาที่กำหนด ไม่นำข้อมูลที่รวบรวมได้ไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือจากที่ระบุในข้อตกลงหรือสัญญา ต้องระงับและพร้อมยุติการดำเนินงานวิจัยทันทีที่พบว่างานวิจัยของตนมีผลกระทบต่อสาธารณชน สิ่งแวดล้อม หรือความมั่นคงของประเทศอย่างรุนแรง และโดยมิได้คาดคิดมาก่อน

แนวทางปฏิบัติ

- 2.1 ไม่มีอคติในการเลือกกลุ่มตัวอย่างหรือผู้รับการวิจัย
- 2.2 ตรวจสอบให้แน่ใจว่ากระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
- 2.3 ใช้เครื่องมือและวิธีการในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและระเบียบวิธีวิจัย ที่เป็นที่ยอมรับของศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย
- 2.4 ไม่ใช้สินค้าหรือบริการ หรือใบสำคัญซึ่งถือเป็นหลักฐานว่าจะมีการจ่ายค่าตอบแทนหรือได้รับสิ่งใด ๆ เป็นการตอบแทน เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้รับการวิจัยร่วมมือในการตอบหรือให้ข้อมูล หรือเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการวิจัยตามที่นักวิจัยต้องการ
- 2.5 ไม่มีอคติในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การแปลผล การวิจารณ์ การสรุปผล และการให้ข้อเสนอแนะในการวิจัย
- 2.6 ดูแลปกป้องสิทธิประโยชน์ และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยหรือทดลอง ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้รับการวิจัย เว้นแต่จะได้รับคำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับการวิจัย หรือผู้แทนโดยชอบธรรม

- 2.7 ปฏิบัติต่อคนและสัตว์ที่ใช้ในการศึกษาหรือทดลองด้วยเมตตาธรรม ต้องป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นอย่างเต็มความสามารถ โดยไม่คำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ทางวิชาการ จนเกิดอันตรายหรือความเสียหายแก่คนหรือสัตว์ที่ใช้ในการศึกษาหรือทดลอง
- 2.8 จัดบันทึกข้อมูลรายละเอียดในการวิจัยอย่างถี่ถ้วน และมีมาตรการในการเก็บรักษาข้อมูล และเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยอย่างเป็นระบบระเบียบและปลอดภัย เพื่อตนเองและผู้ร่วมวิจัยได้ใช้ประโยชน์ และเพื่อความโปร่งใส รวมทั้งความพร้อมรับการตรวจสอบหากมีการร้องขอ
- 2.9 ดำเนินงานวิจัยตามข้อตกลงในสัญญาอย่างเคร่งครัด และรายงานความก้าวหน้าตามกรอบเวลาที่กำหนด ทั้งพร้อมรับการตรวจสอบจากบุคคล หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในทุกระยะของการดำเนินงานวิจัย เพื่อความโปร่งใสและแสดงความบริสุทธิ์ใจในการวิจัย
- 2.10 ติดตามและทบทวนการดำเนินงานวิจัยเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การวิจัยเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วถึง
- 2.11 หมั่นตรวจสอบกับผู้ร่วมวิจัยตลอดช่วงการดำเนินงานวิจัย ว่าได้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักจรรยาวิชาชีพของนักวิจัย และพร้อมแก้ไขข้อบกพร่องโดยไม่ละเลยหรือหลีกเลี่ยง
- 2.12 ไม่นำข้อมูลที่รวบรวมได้ไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือจากที่ระบุในข้อตกลงหรือสัญญาที่ทำไว้กับแหล่งทุนและหน่วยงานต้นสังกัด หรือที่ได้แจ้งไว้แก่ผู้รับการวิจัย และต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรม
- 2.13 ระวังการดำเนินงานวิจัย และเสนอขอความเห็นชอบจากหน่วยงานต้นสังกัดและแหล่งทุน เพื่อยุติการดำเนินงานวิจัยทันทีที่พบว่า งานวิจัยของตนมีผลกระทบต่อสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม หรือความมั่นคงของประเทศอย่างรุนแรงโดยมิได้คาดคิดมาก่อน และอาจจำเป็นต้องดำเนินการอย่างอื่นด้วยความรอบคอบและด้วยจิตสำนึกรับผิดชอบ เพื่อลดหรือระงับความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น

3. หลังการดำเนินงานวิจัย

นักวิจัยต้องแน่ใจว่ารายงานผลการวิจัยมีความชัดเจน และมีข้อมูลหรือหลักฐานสนับสนุนเพียงพอ ต้องให้เกียรติและอ้างถึงนักวิชาการหรือแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในรายงานผลการวิจัย ระบุและลำดับชื่อผู้สนับสนุนอย่างถูกต้องเป็นธรรมเนียมไม่สงบบทความวิจัยหรือผลงานวิจัยเรื่องเดียวกันไปตีพิมพ์ในวารสารมากกว่าหนึ่งแห่ง ต้องนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบธรรม และแสดงความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดจากการนำเสนอผลงานวิจัยสู่สาธารณะ ต้องเก็บรักษาข้อมูลและเอกสารสำคัญเกี่ยวกับการวิจัยตามระยะเวลาที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือแหล่งทุนกำหนด เพื่อให้พร้อมรับการตรวจสอบหากมีการร้องขอ

แนวทางปฏิบัติ

- 3.1 จัดทำและเสนอรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามโครงร่างและส่วนประกอบต่าง ๆ ในรายงานที่เป็นที่ยอมรับของศาสตร์สาขาที่วิจัยมีความชัดเจน มีข้อมูลหรือหลักฐานสนับสนุนเพียงพอ ไม่ขยายข้อค้นพบจากงานวิจัยเกินความเป็นจริง และต้องจัดทำบทสรุปสำหรับผู้บริหารตามความต้องการของแหล่งทุนและหน่วยงานต้นสังกัด ภายในกรอบเวลาที่กำหนด
- 3.2 ให้เกียรติและอ้างถึงนักวิชาการ หรือแหล่งที่มาของข้อมูล แนวคิด ผลงาน และถ้อยคำที่ได้นำมาใช้ในรายงานการวิจัย และบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย ต้องไม่แอบอ้างหรือสร้างข้อมูลเท็จ หรือปลอมแปลงข้อมูล หรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน

หรือนำผลงานเดิมหรือเกือบเหมือนเดิมของตนกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีการอ้างถึงอย่างชัดเจน

- 3.3 ระบุและลำดับชื่อผู้นิพนธ์ในรายงานผลการวิจัย และบทความวิชาการ ตามที่ได้ตกลงไว้ตั้งแต่ต้นกับผู้ร่วมวิจัย หรือที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่เมื่อมีเหตุผลอันควร และเป็นที่ยอมรับในคณะผู้ร่วมวิจัย โดยไม่มีการละเมิดสิทธิความเป็นผู้นิพนธ์
- 3.4 แสดงความขอบคุณต่อบุคคล คณะบุคคล และองค์กรที่สนับสนุนงานวิจัยในกิตติกรรมประกาศ เพื่อเป็นเกียรติว่าเป็นผู้มีส่วนในการผลิตผลงานวิจัย ทั้งนี้ควรแจ้งให้ผู้ที่จะได้รับการระบุชื่อทราบและให้คำยินยอมก่อน
- 3.5 ส่งบทความวิจัยหรือผลงานวิจัยไปตีพิมพ์ในวารสารในประเทศและต่างประเทศ ที่มีการประเมินและตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย
- 3.6 ไม่ส่งบทความวิจัยหรือผลงานวิจัยเรื่องเดียวกันไปยังบรรณาธิการของวารสารมากกว่าหนึ่งแห่ง โดยหวังว่าจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการได้รับการตีพิมพ์มากขึ้น เนื่องจากการกระทำเช่นนี้อาจทำให้เกิดการตีพิมพ์ซ้ำซ้อน
- 3.7 สามารถตีพิมพ์ผลงานวิจัยเรื่องเดียวกันมากกว่าหนึ่งภาษาได้ หากวารสารที่ส่งผลงานวิจัยไปตีพิมพ์ มีนโยบายรองรับหลักการดังกล่าว ทั้งนี้ก็วิจัยต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบล่วงหน้าด้วย
- 3.8 สามารถส่งเรื่องเต็มของบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานการประชุมวิชาการแล้วไปให้วารสารวิชาการพิจารณาได้ แต่ควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบด้วย
- 3.9 ไม่พิมพ์ผลงานวิจัยโดยการแบ่งย่อยให้เป็นหลายเรื่องเกินความเหมาะสม แต่อาจทำได้หากบทความเหล่านั้นมีเนื้อหาเหมือนกันไม่เกินร้อยละสิบ และต้องไม่ใช่ตารางหรือภาพประกอบเดียวกัน ทั้งนี้ก็วิจัยต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารที่ตนส่งบทความไปได้รับทราบและยอมรับก่อน
- 3.10 เผยแพร่ผลงานวิจัยอย่างกว้างขวาง และครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนและสังคมได้รับข้อมูลข่าวสารที่มีคุณค่า และนำผลงานวิจัยไปทันใช้ประโยชน์ ผลงานที่เผยแพร่ควรอยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและชัดเจน
- 3.11 แสดงความรับผิดชอบต่อผลกระทบหรือผลเสีย ที่อาจเกิดจากการนำเสนอผลงานวิจัยสู่สาธารณะ และมีมาตรการรองรับหรือแก้ปัญหาความเข้าใจผิดของสังคมที่มีต่อผลงานวิจัยไว้ด้วยอย่างชัดเจน
- 3.12 ไม่เพิกเฉย และรีบแก้ไขให้สังคมเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างทันท่วงที หากพบว่าผู้นำผลงานวิจัยของตนไปบิดเบือนเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- 3.13 มีมาตรการที่เป็นระบบระเบียบและปลอดภัย ในการเก็บรักษาข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับการวิจัย ตามระยะเวลาที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือแหล่งทุนกำหนด หรือตามระยะเวลาที่เหมาะสมกับประเภทของข้อมูล เพื่อความโปร่งใสและพร้อมรับการตรวจสอบหากมีการร้องขอ
- 3.14 ส่งมอบทรัพย์สินที่ได้รับจากแหล่งทุนให้หน่วยงานต้นสังกัดหรืออื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อตกลงหรือสัญญาที่ทำไว้กับแหล่งทุนหรือหน่วยงานต้นสังกัด เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานวิจัย

1. กำหนดหน้าที่และขอบข่ายความรับผิดชอบของผู้ช่วยงานวิจัยแต่ละคนให้ชัดเจน เป็นที่รับรู้ เข้าใจและยอมรับกันตั้งแต่ก่อนเริ่มดำเนินงานวิจัย เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้งานวิจัยดำเนินไปได้ด้วยดีจนบรรลุผลสำเร็จ
2. สนับสนุนให้ผู้ช่วยงานวิจัยใช้ความรู้และทักษะวิชาชีพของตน ทำงานในส่วนที่ได้รับมอบหมาย ให้เกิดประสิทธิผล และสนับสนุนงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ทำให้งานวิจัยดำเนินไปได้ด้วยดี และบุคคลมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
3. สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการทำงานวิจัย ทั้งในด้านสถานที่ อุปกรณ์การวิจัย และเอกสารที่จำเป็นต่อการวิจัย
4. ไม่สั่งการหรือมอบหมายให้ผู้ช่วยงานวิจัยทำงานที่ต้องเสี่ยงอันตรายต่อสุขภาพหรือชีวิต โดยที่ไม่มีการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถอย่างเพียงพอ และต้องมีความเชื่อมั่นสูงในเรื่องความปลอดภัยของผู้ช่วยวิจัย
5. ให้ความคุ้มครองและจัดทำประกันชีวิตและสุขภาพให้แก่ผู้ร่วมวิจัย
6. แสดงความขอบคุณแก่ผู้ช่วยงานวิจัย โดยระบุในกิตติกรรมประกาศ เพื่อให้เกียรติในการร่วมสร้างผลงานวิจัย

แนวทางปฏิบัติของนักวิจัยที่ปรึกษาของนักศึกษา

1. ให้คำปรึกษาแนะนำ กระตุ้นจิตใจ และสนับสนุนให้นักศึกษากล้าคิด ถาม ตอบ ตัดสินใจ และกระทำการต่าง ๆ ด้วยเหตุและผล รวมทั้งใช้ความรู้ทางวิชาการและระเบียบวิธีวิจัยอย่างถูกต้องและรอบคอบในทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย
2. กำกับดูแล สอนงาน ควบคุมการดำเนินงานวิจัยของนักศึกษาอย่างใกล้ชิดและด้วยเมตตาธรรม ช่วยแก้ปัญหาและป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น ทำให้งานวิจัยสัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพภายในกรอบเวลาที่กำหนด
3. ไม่มอบหมายงานที่เสี่ยงอันตรายต่อสุขภาพและชีวิต รวมทั้งงานที่ต้องการความชำนาญเฉพาะทางให้แก่ศึกษาที่ยังไม่มีความรู้ความชำนาญเพียงพอ ต้องฝึกนักศึกษาจนมีความเชื่อมั่นสูงในเรื่องความปลอดภัยก่อนมอบหมายงานให้
4. คำนึงถึงผลประโยชน์ที่นักศึกษาสมควรได้รับ ส่งเสริมให้พัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการทำงานและผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ โดยรักษารายวิชาที่วิจัยอย่างเคร่งครัด
5. จัดทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรกับนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพย์สินทางปัญญา และผลประโยชน์ที่เกิดจากการวิจัย การมีชื่อและลำดับชื่อของผู้นิพนธ์ผลงานวิจัย สิทธิในข้อมูล และความเป็นเจ้าของผลงาน
6. ไม่ใช่สถานภาพที่สูงกว่าบังคับ ชมเชย หรือกดดันการตัดสินใจของนักศึกษา และไม่หาประโยชน์จากนักศึกษาในทางมิชอบ

แนวทางปฏิบัติของนักวิจัยต่อหน่วยงานต้นสังกัด

1. ศึกษาและปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวกับการวิจัยของหน่วยงานต้นสังกัด ต้องเสนอโครงการวิจัยผ่านหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนยื่นเสนอต่อแหล่งทุน และเมื่อโครงการวิจัยได้รับความเห็นชอบจากแหล่งทุนแล้ว ต้องขออนุมัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือแหล่งทุนกำหนด ก่อนเริ่มดำเนินงานวิจัยหรือใช้งบประมาณการวิจัย

2. ดำเนินการเกี่ยวกับข้อตกลงกับแหล่งทุนเรื่องการจัดสรรสิทธิประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้จากการวิจัย ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานต้นสังกัดแล้ว
3. จัดทำข้อตกลงในการจัดการ หรือโอนย้ายวัสดุวิจัยและครุภัณฑ์ระหว่างหน่วยงานที่ร่วมวิจัย เพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์ของหน่วยงาน
4. แจ้งให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบทุกครั้งที่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง หรือไม่สามารถดำเนินงานวิจัยได้ทันตามกรอบเวลา หรือจะยกเลิกข้อตกลงหรือสัญญาก่อนกำหนด หรือจะขอขยายเวลาเพิ่มเติม
5. ให้เกียรติและแสดงความขอบคุณหน่วยงานต้นสังกัดในกิตติกรรมประกาศของบทความหรือรายงานผลการวิจัย และในโอกาสอันควร
6. เก็บรักษาข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยตลอดโครงการอย่างเป็นระบบ ตามระยะเวลาที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือแหล่งทุนกำหนด เพื่อความโปร่งใสและพร้อมให้ตรวจสอบหากมีการร้องขอ

แนวทางปฏิบัติของนักวิจัยต่อแหล่งทุนวิจัย

1. ตกลงเรื่องการจัดสรรสิทธิประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้จากการวิจัยกับแหล่งทุนวิจัย ให้ชัดเจน และด้วยความเห็นชอบของหน่วยงานต้นสังกัดของนักวิจัยก่อนลงนามในข้อตกลงหรือสัญญา
2. ปฏิบัติตามสัญญาที่ได้ลงนามไว้กับแหล่งทุนวิจัยอย่างเคร่งครัด
3. ทำงานวิจัยตามแผนงานและส่งรายงานประจำงวด รายงานความก้าวหน้า และรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อแหล่งทุนวิจัยตรงตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา
4. แจ้งให้แหล่งทุนทราบเป็นลายลักษณ์อักษร โดยผ่านหน่วยงานต้นสังกัดทุกครั้งที่เกิดกรณีไม่สามารถดำเนินงานวิจัยได้ตามแผน เพื่อขออนุมัติการเปลี่ยนแปลงตามความจำเป็น และแจ้งผลการอนุมัติให้ผู้ร่วมวิจัยทราบด้วย
5. ให้เกียรติและขอบคุณแหล่งทุนวิจัยในกิตติกรรมประกาศ และในโอกาสอันควร

แนวทางปฏิบัติของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1. แนวทางปฏิบัติของผู้อำนวยความสะดวกหรือหัวหน้าชุดโครงการวิจัย
 - 1.1 ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือทั้งด้านวิชาการและการบริหารจัดการแก่นักวิจัยในชุดโครงการวิจัย เพื่อให้งานวิจัยในแต่ละโครงการดำเนินไปได้ตามแผนจนสัมฤทธิ์ผลภายในกรอบเวลาที่กำหนด
 - 1.2 กำกับดูแลและหมั่นตรวจสอบความก้าวหน้าของงานวิจัย เพื่อแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการทำงานวิจัย และเพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ทั้งของตนเองและผู้ที่เกี่ยวข้อง
 - 1.3 ประสานงานระหว่างโครงการวิจัยต่าง ๆ ในชุดโครงการ เพื่อป้องกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน
 - 1.4 แนะนำและกระตุ้นให้นักวิจัยในชุดโครงการวิจัย เก็บรักษาข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับการวิจัย ตามกรอบเวลาที่หน่วยงานต้นสังกัดหรือแหล่งทุนกำหนด

- 1.5 เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำวิจัยและการบริหารงานวิจัย กระตุ้นจิตใจให้นักวิจัยและผู้ร่วมวิจัยในชุดโครงการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กติกา และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทำวิจัยของหน่วยงานต้นสังกัดและแหล่งทุน เพื่อเป็นการรักษาและส่งเสริมจรรยาวิชาชีพอิจัย
2. แนวทางปฏิบัติของผู้จัดการหรือผู้ประสานงานชุดโครงการวิจัย
 - 2.1 ประสานงาน ควบคุม และกำกับโครงการวิจัยต่าง ๆ ในชุดโครงการวิจัยที่รับผิดชอบ เพื่อให้ทุกโครงการสัมฤทธิ์ผล และได้รายงานผลการวิจัยเผยแพร่ในวารสารวิชาการภายในกรอบเวลาที่กำหนด
 - 2.2 ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือนักวิจัยในชุดโครงการวิจัย แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำวิจัยโดยตลอดจนสิ้นสุดโครงการ
 - 2.3 ทำงานร่วมกับนักวิจัยหลักในการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ ให้เกิดความก้าวหน้าในศาสตร์ที่ศึกษา และได้นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์แก่สังคม
 - 2.4 เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำวิจัยและการบริหารงานวิจัย รวมทั้งการรักษาและส่งเสริมจรรยาวิชาชีพอิจัยแก่นักวิจัยอื่น ๆ
 - 2.5 สร้างเครือข่ายงานวิจัยระหว่างโครงการวิจัยในชุดกับโครงการวิจัยอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อขยายความร่วมมือในการวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และให้เกิดการพัฒนางานวิจัยของประเทศในระยะยาว
 - 2.6 ไม่ใส่ชื่อตนเองร่วมเป็นผู้นิพนธ์ในผลงานวิจัย หากไม่ได้เป็นนักวิจัยหลักหรือนักวิจัยร่วมในโครงการวิจัยใด ๆ
3. แนวทางปฏิบัติของนักวิจัยที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยง
 - 3.1 ทุ่มเทศปัญญาและเวลาในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ให้คำปรึกษา แนะนำ สอนงาน และให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการและระเบียบวิธีวิจัยแก่นักวิจัยรุ่นใหม่ หรือนักวิจัยหลังปริญญาเอกอย่างใกล้ชิด ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำวิจัย และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 3.2 เป็นแบบอย่างที่ดีในการคิด ค้นคว้า หาเหตุผล เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการ วิชาชีพ การวิจัยและพัฒนา รวมทั้งสังคม
 - 3.3 สร้างความแข็งแกร่งให้แก่นักวิจัยรุ่นใหม่ ทำให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยใช้ความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ รวมทั้งความเพียรพยายามทำงานจนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย
 - 3.4 ปลุกฝังความมีคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักวิจัยรุ่นใหม่ ทำให้เกิดวินัยในการประพฤติปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพอิจัย และไม่ขัดต่อกฎหมายและความมั่นคงของประเทศ
4. แนวทางปฏิบัติของผู้ประเมินข้อเสนอโครงการวิจัยและบทความวิจัย
 - 4.1 ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้การตรวจสอบและการประเมินมีความเที่ยงธรรม ชอบด้วยเหตุผล โปร่งใส และปราศจากอคติ
 - 4.2 ประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย หรือบทความวิจัย โดยยึดถือหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดขึ้นหรือเป็นที่ยอมรับโดยองค์กรหรือวารสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
 - 4.3 ควรปฏิเสธการเป็นผู้ประเมิน หากรู้จักคุ้นเคยเป็นส่วนตัวกับผู้เสนอโครงการวิจัย หรือกับผู้นิพนธ์บทความวิจัยที่จะประเมิน เพื่อป้องกันมิให้เกิดอคติหรือถูกกล่าวหาว่ามีอคติ ถ้าหากเลี่ยงไม่ได้ต้องพิจารณาผลงานอย่างเที่ยงธรรม ปราศจากอคติ และสามารถอธิบายด้วยเหตุและผลได้อย่างชัดเจน

- 4.4 ประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย หรือบทความวิจัยให้แล้วเสร็จและส่งต้นฉบับคืนให้ผู้เกี่ยวข้อง หรือบรรณาธิการวารสารภายในกรอบเวลาที่กำหนด
 - 4.5 แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้บรรณาธิการวารสารทราบทันทีที่พบว่าบทความวิจัยที่ประเมินมีเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้น
 - 4.6 รักษาความลับของโครงการวิจัย หรือบทความวิจัย และไม่นำไปวิพากษ์วิจารณ์กับผู้อื่น เพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้นำเสนอโครงการวิจัย หรือผู้สนับสนุนบทความวิจัย
 - 4.7 ไม่นำแนวคิดของการวิจัยหรือหัวข้อโครงการวิจัยที่อยู่ในระหว่างการประเมินหรือภายหลังการตัดสินใจไม่ให้ได้รับทุนวิจัยไปดำเนินการหรือให้ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ โดยไม่ได้รับคำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของข้อเสนอโครงการวิจัย
5. แนวทางปฏิบัติของบรรณาธิการ
 - 5.1 ประกาศให้ผู้สนับสนุนที่ประสงค์จะนำผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารทราบโดยทั่วกันเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการเตรียมต้นฉบับการแสดงหนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน หรือคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในสัตว์ (หรือในชื่ออื่นที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ และรับรองให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้คนหรือสัตว์ทดลองได้) และข้อปฏิบัติที่จำเป็นอื่น ๆ ที่ผู้สนับสนุนต้องปฏิบัติตาม
 - 5.2 กำหนดบทลงโทษผู้ประพฤติผิดจรรยาวิชาชีพในการตีพิมพ์บทความวิจัย และประกาศเป็นลายลักษณ์อักษรให้ทราบโดยทั่วกัน
 - 5.3 ไม่รับตีพิมพ์บทความวิจัยเพียงเพื่อผลประโยชน์ของผู้สนับสนุนหรือของวารสาร โดยไม่พิจารณาผลการประเมินคุณภาพของบทความจากคณะกรรมการประเมินที่ได้แต่งตั้งขึ้น
 - 5.4 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินจากผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะตรงตามสาขาของเรื่องที่วิจัย และไม่มีประวัติว่ามีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้สนับสนุน เพื่อทำหน้าที่ประเมินคุณภาพทางวิชาการของบทความวิจัย แล้วรายงานผลการประเมินเป็นลายลักษณ์อักษรให้บรรณาธิการทราบ เพื่อให้การตีพิมพ์บทความมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของวารสาร รวมทั้งช่วยปรับปรุงให้บทความมีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
 - 5.5 ไม่ควรปิดกั้นการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินจากบุคคลที่ผู้สนับสนุนเสนอชื่อให้เป็นผู้ประเมินบทความวิจัยของตน หากผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อนั้นมีความรู้ความสามารถอย่างเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ประเมิน
 - 5.6 แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ประเมินทราบทุกครั้งถึงกรอบเวลาในการประเมิน และการรักษาความลับของบทความที่ประเมิน
 - 5.7 ไม่เปิดเผยรายชื่อผู้สนับสนุน และชื่อหน่วยงานของผู้สนับสนุนต่อผู้ประเมิน
 - 5.8 ควรถอนเรื่องคืนจากคณะกรรมการประเมิน หากพบว่าผู้ประเมินในคณะมีความเห็นไม่ตรงกันอันเนื่องมาจากการมีผลประโยชน์ทับซ้อน
 - 5.9 รมั้ดระวังไม่ให้เกิดความเสียหายจากการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสาร เช่น ความผิดพลาดในการจัดพิมพ์ การฟ้องร้องหรือร้องเรียนจากเจ้าของผลงานตัวจริง เป็นต้น
 - 5.10 ไม่ละเลยหรือเพิกเฉยเมื่อพบว่า ผู้สนับสนุนบทความประพฤติผิดจรรยาวิชาชีพวิจัย
 - 5.11 ควรลงประกาศในวารสารฉบับถัดไป เมื่อพบว่ามี การตีพิมพ์บทความซ้อน และลงคำชี้แจงของผู้สนับสนุนด้วย นอกจากนี้ ควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารที่ตีพิมพ์บทความ

ขั้นแรกนั้นทราบด้วย ส่วนการลงโทษนั้นให้เป็นไปตามนโยบายของวารสาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.12 ไม่นำข้อมูลการแปลผล การอภิปรายผล การวิจารณ์และข้อเสนอแนะ หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของบทความวิจัยที่อยู่ระหว่างการประเมินหรือรอการตีพิมพ์ไปใช้ประโยชน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้นิพนธ์บทความ

6. แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัด

6.1 ส่งเสริมนักวิจัยให้สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์แก่วงการวิชาการ วิชาชีพ และสังคม รวมทั้งเผยแพร่ผลงานวิจัยออกสู่สาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ

6.2 เปิดโอกาสให้นักวิจัยของหน่วยงานมีเสรีภาพทางวิชาการ มีอิสระในการกำหนดปัญหา หรือหัวข้อวิจัยและดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยปราศจากการแทรกแซงในกระบวนการวิจัย เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้เผยแพร่สู่สาธารณะ

6.3 กระตุ้นจูงใจให้นักวิจัยปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพวิจัย โดยไม่คิดหลีกเลี่ยง หรือจงใจกระทำผิดอย่างไม่รู้สึกละอาย

6.4 มีมาตรการป้องกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดอคติ และความไม่เที่ยงธรรมในการทำวิจัยและการรายงานผลการวิจัย

6.5 กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสรรสิทธิประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้จากการวิจัย และให้มีการลงนามในสัญญาหรือข้อตกลง เพื่อให้ นักวิจัยถือปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด หากนักวิจัยหรือองค์กรในสังกัดได้รับทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก ก็ต้องให้ตระหนักในเรื่องดังกล่าวก่อนลงนามในสัญญา หรือข้อตกลงกับแหล่งทุนวิจัยด้วย

6.6 เสริมสร้างบรรยากาศในการวิจัย โดยให้นักวิจัยใช้อาคารสถานที่เพื่อการวิจัยตามสมควร แก่กรณี สนับสนุนด้านสาธารณูปโภค จัดหาอุปกรณ์การวิจัย เครื่องมือพื้นฐานในการวิจัย เพื่อให้ นักวิจัยทำงานได้อย่างต่อเนื่องตามแผนงานวิจัยที่ได้รับความเห็นชอบจนสิ้นสุดโครงการ

6.7 กำกับดูแล ติดตามความก้าวหน้าในการทำวิจัยของนักวิจัยและองค์กรในสังกัด ให้มีการดำเนินงานตรงตามแผนและวัตถุประสงค์ รวมทั้งข้อกำหนดในข้อตกลง หรือสัญญา ที่ได้ลงนามร่วมกันระหว่างแหล่งทุนกับคู่สัญญา

6.8 ระวังหรือยับยั้งงานวิจัยที่ฝ่าฝืน หรือกระทำผิดจรรยาวิชาชีพวิจัย และมีมาตรการลงโทษโดยไม่เพิกเฉย ทั้งนี้ต้องรักษาความลับ และมีแนวทางปกป้องผู้ที่ร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำผิดจรรยาวิชาชีพวิจัย ขณะเดียวกันก็มีแนวทางปกป้อง และช่วยเหลือนักวิจัยที่ไม่ได้รับความยุติธรรมจากการร้องเรียนด้วย

6.9 ให้รางวัลหรือสิ่งจูงใจแก่นักวิจัยและองค์กรในสังกัดที่ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพวิจัย และยกย่องเชิดชูผู้มีผลงานวิจัยดีเด่นเป็นที่ยอมรับของศาสตร์ในสาขานั้น หรือเกิดคุณค่าแก่สังคมหรือสาธารณะ โดยไม่กระทำผิดจรรยาวิชาชีพวิจัย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักวิจัยและองค์กรในสังกัด

6.10 ส่งเสริมให้มีการจัดทำแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานในการวิจัยศาสตร์สาขาต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างจรรยาวิชาชีพและมาตรฐานงานวิจัยในศาสตร์เฉพาะทาง

6.11 มีคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในสัตว์ (หรือในชื่อเรียกอย่างอื่น) เพื่อกำกับดูแลและพิจารณารับรองโครงการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคนและสัตว์ของนักวิจัยและองค์กรในสังกัด เพื่อให้ความคุ้มครองและ

- หลักประกันว่าจะไม่เกิดผลกระทบและอันตรายใด ๆ แก่คนหรือสัตว์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาหรือทดลอง
- 6.12 กระตุ้นให้นักวิจัยและองค์กรในสังกัดบันทึกข้อมูลรายละเอียดในการวิจัยอย่างถี่ถ้วน และมีมาตรการในการเก็บรักษาข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับการวิจัย เพื่อความโปร่งใส และพร้อมให้ตรวจสอบหากมีการร้องขอ โดยเฉพาะกรณีที่นักวิจัยได้พ้นสังกัด หรือพ้นจากการกำกับดูแลของหน่วยงานแล้ว
 - 6.13 กำหนดให้นักวิจัยและองค์กรในสังกัดดูแลและป้องกันการแพร่กระจายมลพิษ รวมทั้งจัดสถานที่สำหรับกำจัดมลพิษอันเกิดจากการศึกษาหรือทดลอง เพื่อมิให้เกิดอันตรายต่อคน สัตว์ พืช สังคม ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
 - 6.14 สนับสนุนให้มีนักวิจัยที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยง เพื่อช่วยให้นักวิจัยรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ในการทำวิจัยอย่างถูกต้องและมีมาตรฐานสูงยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีคุณค่าทางวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งเกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ
 - 6.15 ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักวิจัยเผยแพร่ผลงานวิจัย ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และอื่น ๆ เพื่อสร้างเสริมองค์ความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการ รวมทั้งเพื่อประโยชน์อย่างกว้างขวางแก่ชุมชน สังคม สาธารณะ และเชิงพาณิชย์ โดยหน่วยงานร่วมสนับสนุนค่าใช้จ่าย
 - 6.16 ปกป้องสิทธิของนักวิจัยในการนำเสนอข้อมูลวิจัยออกสู่สาธารณะอย่างมีความรับผิดชอบ โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาทางสังคม การเมือง และสุขภาพ
 - 6.17 ส่งเสริมและช่วยเหลือนักวิจัยในการจดลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร หรืออนุสิทธิบัตร ที่ได้จากการวิจัย
 - 6.18 สนับสนุนให้นักวิจัยและองค์กรในสังกัดสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาขึ้นสู่ความเป็นนักวิจัยมืออาชีพหรือองค์กรแห่งความเป็นเลิศ
 - 6.19 สนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรธุรกิจเอกชน องค์กรปกครองท้องถิ่นและองค์กรอื่น ๆ เพื่อให้มีการทำวิจัยร่วมกัน หรือนำผลงานวิจัยไปปรับใช้เพื่อประโยชน์ทางสังคม ธุรกิจ และเชิงพาณิชย์มากยิ่งขึ้น
7. แนวทางปฏิบัติของแหล่งทุนวิจัย
- 7.1 สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการวิจัยที่สร้างเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ ทั้งในเชิงสาธารณะและเชิงพาณิชย์
 - 7.2 ประกาศรับสมัครอย่างกว้างขวาง และมีเวลาเพียงพอให้นักวิจัยและหน่วยงานที่สนใจ จัดเตรียมข้อเสนอโครงการวิจัยได้ทันกาล และสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือกของแหล่งทุน
 - 7.3 ให้โอกาสอย่างเท่าเทียมกันแก่นักวิจัยหรือหน่วยงานที่มีคุณสมบัติตรงตามกำหนด ในการยื่นเสนอโครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนการวิจัย
 - 7.4 คัดเลือกนักวิจัยหรือหน่วยงานที่มีคุณสมบัติเหมาะสมด้วยความเที่ยงธรรม เพื่อให้แน่ใจว่าจะสามารถดำเนินงานวิจัยได้อย่างถูกต้อง มีมาตรฐาน และสัมฤทธิ์ผลภายในกรอบเวลาที่กำหนด
 - 7.5 จัดสรรทุนวิจัย เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการวิจัย ให้นักวิจัยหรือหน่วยงานคู่สัญญาอย่างเพียงพอ และให้ได้รับตรงตามเวลาที่กำหนดในสัญญา ยกเว้น

- เหตุสุดวิสัย แต่ก็ควรให้เกิดผลเสียหายแก่โครงการวิจัยน้อยที่สุด และควรมีมาตรการควบคุมการใช้งบประมาณสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ วิจัยให้เป็นไปตามสัญญา
- 7.6 กำหนดมาตรการควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินงานวิจัยให้เป็นไปตามข้อตกลงหรือสัญญา รักษามาตรฐานในการดำเนินงานวิจัยให้ถูกต้องทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย และป้องกันการประพฤติปฏิบัติที่ขัดต่อจรรยาวิชาชีพวิจัย
 - 7.7 รักษาความลับของโครงการวิจัย เพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์ของนักวิจัย หากปฏิเสธการให้ทุนแก่โครงการวิจัยใด ต้องไม่ให้มีการนำแนวคิดหรือหัวข้อวิจัยของโครงการนั้นไปให้ทุนแก่นักวิจัยหรือหน่วยงานอื่น
 - 7.8 แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาหรือประเมินข้อเสนอโครงการวิจัยให้ตรงตามสาขา และอาจมีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัยเข้าร่วมด้วยตามความจำเป็น ไม่ควรแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับนักวิจัยเป็นผู้พิจารณาข้อเสนอ หรือประเมินโครงการวิจัยเพื่อป้องกันอคติในการพิจารณา และเป็นการรักษาความเที่ยงธรรม
 - 7.9 กำหนดให้นักวิจัยหรือหน่วยงานที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับคนหรือสัตว์ ต้องมีหนังสือรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน หรือคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในสัตว์ (หรือในชื่อเรียกอย่างอื่น) ก่อนนำเสนอโครงการวิจัยด้วย เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดหรือบกร่องที่อาจพบภายหลังการอนุมัติทุนแก่โครงการวิจัยแล้ว
 - 7.10 ไม่เอารัดเอาเปรียบนักวิจัย และไม่ขอให้นักวิจัยทำวิจัยนอกเหนือจากขอบเขตที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญา
 - 7.11 เคารพในศักดิ์ศรีและให้เกียรตินักวิจัย รวมทั้งไม่จำกัดเสรีภาพในการวิจัย ไม่แทรกแซงอิสรภาพทางความคิดของนักวิจัย แต่มุ่งเน้นที่คุณภาพของการวิจัย และสนับสนุนงานวิจัยที่ปฏิบัติถูกต้องตามจรรยาวิชาชีพวิจัย
 - 7.12 จัดสรรสิทธิประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้จากการวิจัยให้นักวิจัยและหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นธรรม โดยระบุอย่างชัดเจนในสัญญา
 - 7.13 ตั้งคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อติดตามการดำเนินงานวิจัยและประเมินผลงานวิจัยให้เป็นไปตามข้อตกลง พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
 - 7.14 มีหน่วยงานรับเรื่องราวเกี่ยวกับการประพฤติผิดจรรยาวิชาชีพของนักวิจัยผู้รับทุนและมีกลไกปกป้องผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ร้องเรียน เพื่อมิให้ได้รับความเดือดร้อน พร้อมทั้งมีการตรวจสอบข้อมูลในเบื้องต้น เพื่อให้ความยุติธรรมแก่ทั้งผู้ร้องเรียนและนักวิจัย หากพบจากการไต่สวนข้อเท็จจริงว่านักวิจัยประพฤติผิดจรรยาวิชาชีพวิจัย ควรแจ้งผลการไต่สวนให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบเป็นลายลักษณ์อักษร
 - 7.15 แจ้งให้นักวิจัยผู้รับทุน สำนักพิมพ์ หรือผู้ใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยทราบในทันทีที่พบว่านักวิจัยได้นำผลงานวิจัยที่แหล่งทุนไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปตีพิมพ์หรือเผยแพร่
 - 7.16 ตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินความสำเร็จของนักวิจัยที่ได้รับทุน เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาหัวข้อวิจัย และปรับปรุงวิธีการคัดเลือกนักวิจัยต่อไป

การประพฤติผิดจรรยาวิชาชีพวิจัย

การกระทำต่อไปนี้ ถือว่าเป็นการประพฤติผิดจรรยาวิชาชีพวิจัย และนักวิจัยไม่สมควรกระทำอย่างยิ่ง

1. การคัดลอกงานหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน งานและผลงานดังกล่าว เช่น แนวคิด ภาษา ถ้อยคำ ข้อความ คติพจน์ สุภาษิต ภาพเขียน ภาพถ่าย รูปปั้น รูปจำลอง ทำนองเพลง และผลงานใด ๆ ของผู้อื่น เป็นต้น ไม่ว่าจะนำมาเพียงทั้งหมดหรือบางส่วน หรือนำเอามาทำใหม่ด้วยตนเอง หรือว่าจ้างให้ผู้อื่นทำให้โดยมีการแก้ไข ดัดแปลง หรือปรับปรุงใหม่ แล้วเสนองานหรือผลงานนั้นประหนึ่งว่าเป็นของตน โดยปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้ชัดเจน ทำให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดว่าเป็นของตน การกระทำเช่นนี้เป็นความไม่ซื่อสัตย์หรือเป็นการหลอกลวงทางวิชาการ และการขาดจิตสำนึกในความมีจรรยาหรือความประพฤติที่ดี

2. การคัดลอกผลงานของตนเอง โดยนักวิจัยคัดลอก หรือนำผลงานของตนเองที่เหมือนเดิมหรือเกือบเหมือนเดิมหรือนำมาเพียงบางส่วนกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีการอ้างถึงผลงานเดิมของตน รวมทั้งนำผลงานมารายงานเพิ่มเติม หรือปรับแต่งให้ต่างไปจากเดิม เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง หรือเข้าใจว่าเป็นผลงานค้นพบใหม่ จนเกิดความผิดพลาดในการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

3. การปกปิด บิดเบือน แก้ไขข้อมูล ข้อความ หรือกระทำการใด ๆ ในกระบวนการวิจัยและการรายงานผลการวิจัยที่ทำให้ผิดไปจากความเป็นจริง โดยการตัดทอนหรือเพิ่มเติม หรือดัดแปลง ปรับแต่ง แก้ไขข้อมูล ข้อความ หรือการปฏิบัติอื่นใดในกระบวนการวิจัยและรายงานข้อค้นพบจากการวิจัย เพื่อให้เป็นไปตามข้อสรุปที่ตนต้องการ การกระทำเช่นนี้เป็น การนำเสนอเรื่องหรือสิ่งอันเป็นเท็จ เป็นการกระทำผิดด้านวิชาการ วิชาชีพ และอาจถึงขั้นผิดกฎหมาย รวมถึงการขาดจิตสำนึกในความมีจรรยา หรือความประพฤติที่ดี

4. การสร้างข้อมูลเท็จ หรือจงใจปั้นแต่งข้อมูลให้ผิดไปจากความเป็นจริงที่พบจากการวิจัย หรือหลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ถือเป็นการหลอกลวง และกระทำผิดทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และความมีจรรยาหรือความประพฤติที่ดี

5. การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของผู้รับการวิจัย ที่นักวิจัยได้กระทำไปโดยไม่ได้รับคำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับการวิจัย ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้รับการวิจัยเป็นส่วนตัว ไม่ว่าจะในทางใดก็ตาม รวมทั้งความมีชื่อเสียง นอกจากนี้ การที่นักวิจัยไม่ระมัดระวังในการนำเสนอข้อมูลหรือรายงานผลงานวิจัย ทำให้สามารถคาดเดาตัวบุคคลที่กล่าวถึงได้ก็ถือเป็นการกระทำที่ขาดความรับผิดชอบ และขาดจิตสำนึกในความมีจรรยาหรือความประพฤติที่ดี